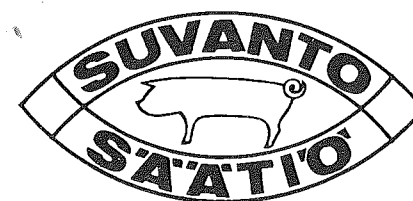

SUVANNON SEUTU

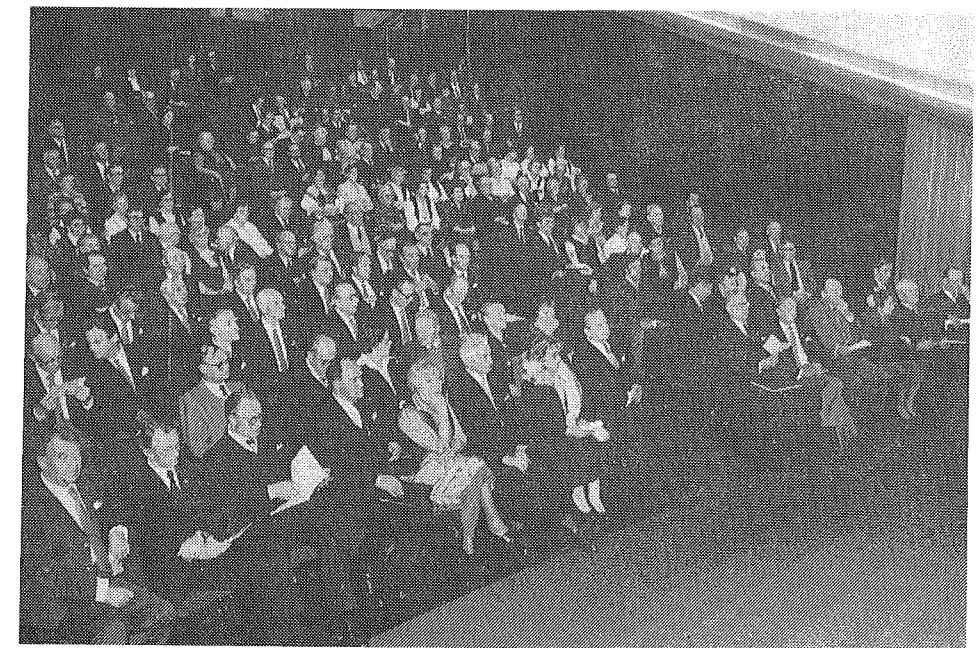

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1983

TAMMIKUU

Sakkolan sotainvalidien ja Suvanto Säätiön yhteisessä juhlassa oli juhlaväkeä yli 300 juhluvierasta.

Puhe Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Kalevankankaan hautausmaalla 24. 10. 1982

Tämä on muistojen päivä, ja kiipeitten muistojen hetki monelle. Se on sitä aina silloin kun me kokoonnumme tällaisten muistomerkkien äärellä. Tietysi me tunnemme, että meitä puhutellaan tällaisena hetkenä, jokaista eri tavalla, mutta yhteistä on varmasti se kohtalon yhteys, joka tällaisena hetkenä meitä ympäröi.

Nämä Karjalaan jääneiden muistomerkit ovat erällä tavalla ainut-

laatuisia siksi, että niiden sanoma koskettaa sen tajuaville kokonaisen heimon ja kansan osan monivaiheisen ja vaikean elämäntien kaikkien niiden sukupolvien ajalta, jotka Karjalan heimon historiassa tunetaan.

Nämä muistomerkit ovat erällä tavalla erään kauan kestäneen aikakauden päätepiste sille osalle karjalaista heimoa, jonka elämäntyöstä merkittävä osa on jäänyt rajan taa.

Murheellisinta kuitenkin on mielestäni se, että heidän mukanaan on menetetty sellaista korvaamatonta sukupolvelta toiselle siirtynyttä tietoa ja taitoa, ja mikä tärkeintä loppumatonta elämänmyönteisyyttä ja uskoa, jolla on voitettu lukemattomia kertoja ne monenlaiset vaikeudet, joita karjalaisten elämältä ei ole suinkaan puuttunut.

Myönsimmepä tai ei, tosiasia on kuitenkin, että uudet asuinsijamme,

malaiset voisivat elää itsenäisinä tässä maassa.

Edellä kerrotut menetykset ja maksetut lunnaat merkitsevät sitä, että Sakkolan Sotainvalidit ja Veteraaniveljet ovat nyt tekemässä kunniaa kaatuneille sankareille täällä Tampereen Kalevankankaan Sankaristillä, kaukana sieltä isien, aviomiesten tai veljien viimeiseltä lepopaikalta, johon tänäpäivänä, Sakkolan Sotainvalidi osaston perustamisen 40-vuotisjuhlapäivänä olisimme olleet velvolliset havuseppeleen laskemaan. Silti menemme ajatuksissamme ja muistoissamme Karjalan kunnalle, Sakkolan kirkkomaan sankarihauta-alueelle, johon suurin osa sodissa kaatuneista oman pitäjän miehistä on kätkeyty viimeiseen lepoon.

Kunnioitamme heidän muistoaan säkein, jotka olivat Aleksanteri Aavan runon mukaan hakattu vapausodan muistomonumenttiin: — Täs on meidän miehiämme, uinumassa urhojamme, jotka antoivat elämän, hengen urhot uhrasivat, puolesta ihanan Suomen, eestä kontujen kotoisten.

KM

Ajatuksia Kalevankankaan sankarihaudalla 24. 10. 1982

Hyvät mukana olijat!

Tältä paikalta on monesti kuultu sanottavan kuinka suuret lunnaat Suomi joutui maksamaan vapauden ja itsenäisyytensä säilyttämiseksi.

On monesti kuultu sanottavan kuinka Suomi ainoana ensimmäisenä maailmansodan aikana itsenäisyyden saaneista pienistä valtioista pystyi säilyttämään itsenäisyytensä toisen maailmansodan pyörteissä.

On myös kerrottu, kuinka Suomi menetti 80.000 miestä kaatuneina ja 200.000 miestä haavoittuneena.

Sitä, kuinka paljon tuli muita sairauksia tai henkisiä vammoja emme voi edes arvailla.

Sen kumminkin me sakkolalaiset tiedämme, että näihin suunnattomiin menetyksiin meidän on omalta osaltamme lisättävä se, että jouduimme jättämään kotimme ja synnyinseutumme lunnaiksi siksi, että Suomi voisi säilyä vapaana ja suo-

Sakkolan Sotainvalidiosaston historiikkiin esitti Martti Karonen.

Tervehdyssanat Sampolan juhlasalissa 24. 10. 1982

Sakkolan sotainvalidiosasto perustettiin syksyllä 1942 kotoisella maaperällä Sakkolassa.

Talvisodan rauhanteossa menetetyt alueet oli vallattu takaisin, elettiin niinsanottua asemasotavaihetta. Sakkolalaisia oli palannut talvisodan evakkoretkeltä lähes 4000 henkeä. Jälleenrakentaminen oli alkanut ja mieliala oli iloinen ja toivorikas, vaikka sota edelleen jatkui-

uudet ihmiset ja vahvan karjalaisen kyläyhteisön luoman turvan katoaminen ovat muuttaneet myös henkisessä asennoitumisessamme paljolti sen ympäristön mukaiseksi jossa nykyiset asuinsijamme ovat.

Samaistuminen uuteen ympäristöön ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, ettei jokainen ajatteleva ihminen tuntisi joskus olevansa muukalainen, ainakin silloin kun toteaa puhujalta tai kirjoittajalta puuttuvan vähäisinkin käsitys siitä, mitä karjalaisuus todella on.

Mitä tiiviimpi suku-, heimo- tai perheyhteisö on, sitä kipeämmin tunnetaan jonkun sen jäsenen poistuminen keskuudestamme. Näinhän se tietysti on tänäkin päivänä. Mutta kun siihen liittyy se tosiasia, ettei meillä ole mahdollisuutta toteuttaa sitä inhimillistä piirrettä, joka ainakin länsimaaisessa etiikassa on vallitsevana, nimittäin vainajain muistamista yksilöllisenä kunniantekona, on aivan paikallaan, että me suljemme tämän kunnianosoituksen piiriin kaikki ne Karjalaan jääneet vainajat, niinkuin näiden muistomerkkien teksteissäkin sanotaan.

Uuno Pulakka

kin. Tällaisissa näkymissä syntyi Sakkolan sotainvalidiosasto.

Suvanto-säätiö perustettiin toisenlaisissa olosuhteissa, keväällä 1947 Lempäälässä.

Kotiseutu oli jäänyt vieraille. Karjalainen väki oli kulkenut väliaikaisista sijoituspaikoista toiseen. Näihin aikoihin kuitenkin suurin osa sakkolalaisista oli sijoittunut tai sijoittumassa tuleville uusille asuinsijoilleen. Oli alkanut armottovan kova jälleenrakentamisen kausi vaikeissa oloissa, uudessa ympäristössä, uusien ihmisten keskellä. — Kaikki oli aloitettava tyhjästä. Puutetta kaikesta, työvälineistä ja vaatteista alkaen. Rakennustarvikkeet oli "kiven alla". Oli puutetta nau-loista, sementistä, betoniraudasta ja monesta välttämättömästä tarvikkeesta.

Kuitenkin oli saatava katto pään päälle ihmisille, mutta myöskin niille vähille kotieläimille, joita oli onnistuttu hankkimaan. Piti kyntää peltoa, jotta alettaisiin saada leipä omasta maasta. Monista vaikeuk-

Tervehdyspuheen piti Suvanto Säätiön hall.pj. Yrjö Raaska.

sista huolimatta päätettiin mahdollisimman nopeasti päästä pois tila-

Hätähuuto!

Jossain tanner tärisee.

Jossain tuhkaa, tulta syöksyy uumenista maan.

Jossain myrskytuulet puhalttaa tehden tuhojaan.

Ihmisparrat valittaa, vaikeroi,

kodittomina vaeltaa. Auttakaa!

Korkeina kohoo aallot merien.

Kaatu laivat, lautat,

hukkuu ihmiset.

Tulvat peittää maita.

Sateet liian runsaat on.

Kaduilla, teillä saa soutaa... Auttakaa!

Nälkää näkee eläimet, ihmiset.

Mikä edessä nyt on?

Eikö tuhot vielä riittäneet?

Vielä vihaa kylvetään...

Siitä kasvaa viljaa katkeraa!

Avaruuteen katoa pian koko kaunis maa.

Hiljaa tuhka lentää kylmään eetteriin.

Lentää, leijaa ikuisesti sinne,

missä itkee — Jumala!

Klaudia

Sakkolan Sotainvalidikerhon 40-vuotisjuhla Tampereella 24. 10. 1982

Sakkolan sotainvalidit viettivät perustamisensa 40-vuotisjuhlaa nykyisellä kotipaikallaan Tampereella.

Samassa tilaisuudessa sakkolalain Suvanto-säätiö juhli 35-

vuotista olemassa-oloon.

Päivän juhlinta aloitettiin kunni-
anosoituksella Kalevankankaan
Sankarihaudalla, jonne Satakun-
nan lennosto oli asettanut kunnia-
vartion.

Sankarihaudalla ja Karjalaan
jääneiden vainajien muistomerkillä
pidetyt puheet on kokonaisina tässä
Suvannon Seutu numerossa.

Varsinainen juhla Sompolan juh-
lasalissa alkoi Luonnetjärven varus-

päisistä majoitustiloista oman ka-
ton alle.

Tämän päätöksensä karjalaiset
toteuttivat peräänantamatonta uu-
rastusta osoittaen, sillä töitä pais-
kittiin lähes ympäriäisiä vuorokau-
sia, raataen mukana jokainen per-
heenjäsen lapsia myöten.

Samanaikaisesti kotiseudunmuis-
to ja kaipaus olivat ajatuksia hallit-
semassa. Takaisin paluukin tällöin
kajasteli monen mielessä.

Luulisi, ettei tällaisen paineen al-
la jakseta ajatella minkäänlaista yh-
distystoimintaa. — Näin ei kuiten-
kaan ollut, sillä tunnettiin tarvetta
yhteisiin kokoontumisiin. Oltiin
iloisia siitä, että kaiken jälkeen taas
naapurit, oman kylän ja oman pitä-
jän asukkaat olivat toistensa lähel-
lä. Ymmärrettiin, että nyt tarvitaan
yhteistoimintaa, tarvitsemme kukin
toistemme tukea.

Tällaisissa oloissa perustettiin
Sakkolalaisten säätiö Lempäälän
Manttaalitalossa keuhkokuumeen
puheenjohtajana oli ent.
Sakkolan kunnankirjuri Juho Koi-
ranen ja pöytäkirjaa piti Uuno Pu-
lakka. Nimeksi tuli Suvanto-säätiö,
koska silloiset rekisteriviranomaiset
eivät hyväksyneet entisten pitäjien
nimiä.

Kun säätiön perustamisesta on
kulunut 35 vuotta, haluan, minulle
annetun suppean ajan puitteissa, se-
lostaa lyhyesti vain merkittävämpiä
asioita säätiön toiminta-ajalta.

Useimmat teistä tietävät, että
säätiömme varat koostuivat niistä
varoista, jotka lakkautetut tai la-
kanneet Sakkolan monet järjestöt
luovuttivat. Peruspääoman lahjoitti
Mannerheimin Sakkolan osasto, se
oli 700.000:- silloista markkaa, joka
sitten kasvoi kymmenien sakkola-
laisten yhteisöjen ja yksityisten lah-
joituksista, sekä vasta myöhemmäs-
sä vaiheessa säätiön oman toimin-
nan tuloksena. 1981 tilinpäätöksen
mukaan peruspääoma on 123.000:-
Sen tuotolla on toimintaa pyöritet-
tävä, pääoman on säilyttävä, sitä ei
voida käyttää ilman erikoislupaa.

Säätiön sääntöjen 2 §:ssä sano-
taan: Suvanto-säätiön tarkoitus on
vaalia entisen Sakkolan kunnana-
sukkaiden ja heidän jälkeläistensä
keskuudessa yhteisiä muistoja ja
yhteishenkeä, sekä tukea heidän ta-
loudellisia ja henkisiä pyrintöjään.

Miten tätä sääntöjen toimintapy-
kälää on toteutettu? — Selostan
tässä oleellisia asioita toimin-
nassamme. Tuota yhteishengen
vaalimista on ylläpidetty mm. jär-
jestämällä vuosittain Sakkolassa
toimineiden tai täällä syntyneiden
yhdistysten tai seurojen yhteisiä ko-
koontumistilaisuuksia. Säätiö huo-
lehtii, että sakkolalaisten oma pitä-
jäjuhla joka vuosi järjestetään.

— — —
Taloudellisesti merkittävin oli
1956 tehty maatalon kauppa, jolla
säätiö osti Hattulanmäen tilan

Lempäälästä sekä suoritti sen asu-
tusalueeksi kaavoituksen omana
yrityksenään. Tämä loi vahvan ta-
loudellisen pohjan säätiön moni-
puoliselle toiminnalle.

Tänä päivänä voidaan kysyä:
”Onko säätiömme täyttänyt sille 35
vuotta sitten asetetut tavoitteet?
Onko sen toiminta ollut omiaan
vahvistamaan yhteishenkeä, onko
sen toiminta ollut huojentamassa si-
tä painetta jonka kotiseudun mene-
tys ja siitä aiheutuneet moninaiset
huolet ja murheet ovat jokaisen
sakkolalaisenkin osana olleet?

Katson olevani jäävi tähän vas-
taamaan. Jokainen teistä saa itse
siihen vastata.

On selvää, että toiminta joka
koskettaa tuhansia ihmisiä ja on
suhteellisen monitahoista, löytää ja
täytyykin löytää arvostelijoita. Em-
mekä me säätiön johtoelimissä ole-
vat kuvittele, etteikö monia asioita
voitaisi toisin tavoin ehkä parem-
minkin hoitaa ja etteikö enemmän
voitaisi tehdä.

Olemme kuitenkin omien kyky-
jemme mukaisesti ja säätiön sään-
toja noudattaen yrittäneet pyrkiä
siihen, että Sakkolan, Suvannon
rantojen rikas ja toivottavasti teille
kaikille rakas ja kallis perinne kul-
kisi kenties kirkastuneena sukupol-
vesta toiseen.

Yrjö Raaska

kuntasoittokunnan musiikkiesityk-
sillä, johtajana yll. Ossi Minkki-
nen.

Tämän jälkeen yleisö seisoaalleen
nousten kunnioitti kaatuneita sekä
Karjalaan jääneitä vainajia, soitto-
kunnan soittaessa surumusiikkia.

Suvanto-säätiön hallituksen pj.
Yrjö Raaskan tervehdyssanat ovat
myös toisaalla tässä numerossa.

Mv. Uuno Pulakka lausui Yrjö
Jylhän runot Vuoksen vartio ja Py-
hä yö.

Sotainvalidikerhon pj. Martti
Karosen esittämään osaston histo-
riikkiin ja osaston toimintaan pa-
laamme vielä seuraavassa numeros-
sa laajemmin, koska tämä numero
täytyy jo muusta ajankohtaisesta
aineistosta.

Sotainvalidien Veljesliittoa juh-
lassamme edusti tiedotuspäällikkö
Paavo Korhonen. Hän toi tilaisuus-
teen Liiton tervehdyksen ja samalla
Liiton pj. Jorma Pätiälän henkilö-
kohtaisen tervehdyksen ja onnen
toivotuksen. Mieluisan henkilökohtai-
sen tervehdyksensä ja hyvän jat-
kon toivotuksen päätteeksi luovutti
hän Sotainvalidien Veljesliiton Sak-
kolan Sotainvalideille myöntämän
Itsenäisyyden juhluvuoden mitalin,
jonka vastaanottajaksi hän kutsui
kerhon pj. Matti Karosen.

Juhlapuheen piti yht.kuntatied.
tohtori Väinö Huuska.

Tilaisuuden juontaja Lauri
Lamppu kutsui tämän jälkeen ker-
homme pj:t jakamaan myönnetyt
ansiomerkit ja kunniataulut.
Pirkka-Hämeen piirin myöntämän
kultaisen ansiomerkin saivat Lauri
Lamppu (nuorempi) Valkeakoskel-
ta Viljo Purontaa Vesilahdelta.

Hopeisen ansiomerkin saivat:
Aarne Naskali Lempäälä, Eemil

Kekki Punkalaidun ja Hannes Lem-
metti Pirkkala. Kunniataulu luovu-
tettiin seuraaville: Helmi Uosukai-
nen Nokia, Viljam Pyrkäs Lempää-
lä, Risto Jääskeläinen Pirkkala,
Adolf Eräranta Orivesi, Sulo Patja
Punkalaidun ja Eino Sulervo Tam-
pere.

Soittokunnan esityksen ja Karja-
laisten laulun jälkeen pidettiin väli-
aika, jolloin Tampereen Karjala-
seuran naiset tarjoilivat tuoreet
Karjalan piiraat ja pullakahvit.

Toinen puoliaika alkoi juhlalli-
sesti Tampereen Sotainvalidien Vel-
jeskuoron laulusesityksillä. Kuoroa
johti opettaja Alvar Kivimäki. En-
simmäiseksi esitettiin Ahti Sonnisen
Sotainvalidimarssi, seuraavina Lee-
vi Madetojan Hän kulkevi kuin yli
kukkien, Heikki Klemetin Milloin
Pohjolan nähdä saan ja Sibeliuksen
Finlandian.

Juhlapuheessaan tohtori Väinö
Huuska aluksi arveli, että hän ei
voikaan puhustaa kaikkia ”ham-
paan kolojaan” siellä olevista ai-
heista, niinkuin hän oli alkuun itse
ajatellut tekevänsä. Sillä jos jokai-
nen kaivelisi ”hampaansa” niin eh-
kä ”tavaraa” tulisi tarpeettoman
runsaasti?

Hän alkoi sotatapahtumien sel-
vittelyn aina 1200-luvulta saakka,

Ansiomerkkien saajat. Helmi Uosukainen kiittämässä puhuja ”pöntössä”.

Haikosen Liisan mökki

Olipahan vain pieni, harmaa hirsimökki, mutta kuinka tarkkaan se onkaan piirtynyt muistikammioihin. Liisan mökki oli ensimmäisiä kyläpaikkoja, kun perhe muutti Kiviniemeen. Minut lähetettiin kutsuamaan Liisaa auttamaan kotimme siivoushommissa. Jo piha oli mielestäni erikoinen. Matala aita erotti

mökkiä ympäristöstä. Pihassa oli pieni perunamaa, ”keittiökasveja” ja oli kukkiakin. Pihapolulla oli litteitä askelien painamia ratamoita, pihasauramoita ja -tatarta. Polun reunoilla ne olivat isoja ja pystyssä. Sauramo tuoksui. Rappu oli matala, vain pari askelmaa. Lattea kivi oli ensiaskelmana, maaperässä ja

kiven edessä varpumatto. Piha oli pieni, mutta perällä oli vielä puu- ja eli ”halkokuuri”. Ja kun oikein yritän muistella, niin eiköhän ollut siellä pieni savusauna ja kaivo. Ja täytyi se sauna olla, koska Liisa oli aina niin siisti. Vaatteetkin tuoksuvat kuin juuri silitetty pyykki. Sellainen oli miellyttävää lapsen mielestä. Siksi hänen läheisyytensä oli niin mukavaa.

Liisa oli kookas, norja vartaloinen reipas ihminen. En pitänyt häntä vanhana, mutta arvelen hänen olleen noihin aikoihin hyvän matkaa yli 50-vuotias. Minulle hän oli ensimmäinen yksinasuva henkilö niin kovin kodikkaassa pienessä mökissä.

Mökin edessä, takana, oli pieni eteinen, jossa oli vaatekomero ja pohjoisen puolella ”ruokasulani”. Tupa oli korkea hirsikynnys ja olipa ovi painava avata. Tupa oli valoisa. Kahdesta ikkunasta tuli ristiävaloa kylliksi, vaikka oli ”pelakuuneja”, verenpisaroita ja palsa-meja ikkunalaudoilla. Kukat olivat hyvin hoidettuja. Ikkunoiden välillä nurkkauksissa oli pari hyllyä.

Hyllyillä oli raamattu, virsikirja ja jotain muitakin kirjoja. Heti ovensuussa oikealla oli pieni pöytä-kaappi, jonka yläpuolella avohyllykkö, missä oli muutama kahvikuppi, lautanen ja juomalasi. Pöydän alla oli veitsi-, haarukka- ja lu-

Laajan puheensa lopuksi hän toivoi, näin entisten sotilaiden ja entisen siirtoväen juhlassa, että ”saisivat nuo sodat loppua, kyllä rauhasa on sittenkin hyvä elää!”

Vapaansanan aikana toivat tervehdyksiä ja onnitteluja m.m. seuraavat: Karjalan Liitto, Tampereen Karjalaseurojen piiri ja Tampereen Karjalaseura, joiden tervehdykset esitti Vilho Ranki.

Sotainvalidien Pirkka-Hämeen piirin puolesta puhui kansanedustaja Eino Loikkanen.

Tampereen sotainvalidiosaston terveiset toivat Untamo Koski ja Voitto Vuorinen. Veljeskuoron tervehdyksen esittivät joht. Alvar Kivimäki ja Olavi Petäjä.

Sakkolan ”Jäntevän” puolesta tervehti Onni Jääskeläinen. Lemppälän sotainvalidien puolesta onnitteli Aarne Naskali ja Vesilahden puolesta Kauko Virolainen.

Loppusanat ja kiitokset runsaslukiselle yleisölle, sekä ohjelman suorittajille ja avustajille lausui juhlan kuuluttaja Lauri Lamppu, toivottaen hyvää ja turvallista kotimatkaa.

Juhla päättyi Veljeskuoron ja yleisön yhteisesti laulamaan Maamme-lauluun.

jolloin itä ja länsi vuorotellen tekivät ristiretkiä Karjalan Kannakselle, yrittäen taivutella silloista asujamistoa milloin kreikkalaiskatoliseen, milloin luterilaiseen uskoon. Ja Kannaksen väestö siirtyi aina lähes kokonaan pois valloitetulta alueelta, milloin etelään, milloin pohjoiseen.

Yksimielinen oli siirtyminen myös viime sotien jälkeenkin... Puhuja jaotteli sodat: Valloitusota, uskonsota ja Aatteen puolesta. Viimeiset sodat hän katsoi alkaneen siksi, että emme sovinnolla suostuneet kahden suurvallan aluejakoon. Samoin tapahtui aikoinaan keisari Napoleonin ja tsaari Aleksanterin sopimuksessa.

Hävittyämme sodan, jouduttiin valtavaan jälleenrakennustyöhön ja mielettömiin sotakorvauksiin, joita tehtiin vuosikymmeniä.

Siinä sivussa tyyntyi poliittinen kiistely kun etsittiin ja tuomittiin sotasylliset.

Ajankohtaisista tapahtumista tohtori Huuska kertoi: YK:n voimattomuus pelottaa. Pienissä asioissa erimielisyyksistä voidaan sopia, ehkäistä muuttumisesta sodaksi, mutta suurissa ja vaarallisissa asioissa suurvallat eivät piittaa mitään YK:n tekemistä päätöksistä!

sikkalaatikon alakattilakaappi. Kaikki puhdasta ja järjestyksessä. Avohyllyillä valkeat paperit, joihin Liisa oli saksilla leikellyt ”pitsikoristeet”. Uunin nurkassa oli ”ransakka” ja ”ufvatta”.

Vasemmalla puolella oli mökin kokoon sopiva leivinuuni ja pikku hella. Uunin takana eli paremmin vieressä oli puusänky, mikä päivisin oli työnnetty kokoon. Pitsireunaiset tynnyliinat, ”vaarut” tynnyissä virkatun päiväpeiton päällä. Ikkunoiden nurkkauksessa oli penkit ja juuri sopivan kokoinen neliskulmainen pöytä. Pöydällä kaunis käsinkirjailtu liina. Öljylamppu riippui pöydän yläpuolella riippuvassa telineessä. Lukulamppu oli kirjahyllyköllä. Lattialla olivat Liisan itsekutomat värikkäät räsymatot, jotka kertoivat tarinaa omistajansa entisistä vaatekerroista.

Katselin tuota kaikkea hämmästyneenä. Liisa varmaan huomasi sen ja pyysi: ”Tule istumaan lapsi, tule, tule peremmälle ja älä pidä kiirettä.”

Eihän lapsi minun silloisessa iässä vielä paljon elämästä tiennyt. Mutta nyt vanhana olen ihmetellyt Liisaa. Millainen olikaan hänen elämänsä? Miksi hän oli niin yksinäinen? Oliko hänellä koskaan ollut perhettä? Ja mitä oli sattunut kun ei ketään omaisia ollut? Ja kuinka hän aina jaksoi olla niin rauhallinen, iloinen ja auttavainen naapureilleen? Hän tuntui olevan tasapainoinen ja onnellinen. Toimeentulo oli vähäistä. Marjoja keräsi ja möi. Samoin sieniä. Hän kävi taloissa auttamassa niittoaikoina, perunan istutuksessa ja kaivossa ym. Ei siihen aikaan ollut eläkkeitä. Vanhukset, jotka eivät tulleet itsenäisinä toimeen ”pestattiin” taloihin. Liisaa ei tarvinnut ”pestata”. Hän tuli toimeen mukavasti yksin.

Jos en joutunut niin tarkkaan eristetyksi kotinaapureista kahdeksaksi vuodeksi, niin olisin varmasti vanhempana tutustunut paremmin

Liisaan. Kun sitten täysi-ikäisenä taas tulin kotiin, niin olin tavallaan vieraantunut kaikista ennen niin läheisistä henkilöistä. Otti oman aikansa uudelleen tutustuminen.

En tiedä oliko Liisa tosiaan jo niin huonossa kunnossa, että piti viedä kunnalliskotiin mökistään. Ehkä vain kerättiin yksinäiset vanhukset kun kerran oli saatu paikka, missä sai hoidon ja turvan.

Olin Ryhmässä asumassa v. 1934, kun Emma Hyyrinen tervehdyskäynnillään kertoi käyneensä myös Liisaa katsomassa. Kovasti oli vanhus kaivannut mökkiään ja naapureitaan. Oli muistanut meitäkin Lassin kanssa. Emma kehoitti menemään Liisaa tervehtimään. Mutta ihminen on nuorena sellainen hölmö, ettei tule ajatelleeksi myöhästymistä. Elämää tuntuu olevan paljon edessä. Meno kunnalliskotiin tervehdyskäynnille siirtyi ja siirtyi. Ja sitten sain kuulla, että Liisa oli päässyt matkansa päähän.

Pahamieli oli, mutta kun kerran

mikä on myöhäistä, niin kuoleman edessä se todella on sitä. Ei siinä autta suru, on alistuttava.

Ihminen ei saisi olla arka saadaksen tietää kanssaihminen elämänsä vaihteita, ihmisten joista pitää paljon. Niistähän saisi paljon oppia omaa elämäänsä varten, niin suruista kuin iloista.

Harmaa pieni tupa lämmin, kotoinen.

Olit kerran suojapaikka hyvän ihmisen.

Pois on mökki, et sijaa löytäis enää, vain muisto haihtuva vielä mielessä on.

Ei sinne tämä sukupolvi koskaan enää mennä voi.

Kerran katoa kaikki mi ennen niin paljon elämään iloakin toi.

Ei meistä jää kuin pivo multaa.

ja henki yhtyy

— Jumalaan!

Klaudia Pelkinen

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI • PUH. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTÖITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Huuhkan poika

Juhana Kouru oli maaliskuista tannerta rapsutellessaan nähnyt, tuntenut ja elänyt parhaintansa.

— — —

Tänä aamuna, samanlaisessa leppeänkiilteisessä valossa, kaputtelivat Lilla ja Martti saman taajakasvuisen metsäalan kautta, jatkaen Kalaojan tienristeyksestä kulkuaan oikaisemalla metsän läpi, hankia pitkin Niittyrannalle.

Nyt tajusivat poika ja tyttö moniviikkoisesta vankeudestaan päässinä vapauden ihanuuden. Tähän asti he eivät olleet sitä näin selvästi ymmärtäneet —, nyt tuntui liikunta raikkaassa luonnossa parhaimmalta mitä voi kuvitella. Se valtasi voimakkaasti heidän olemuksensa, imeytyi veriin välittömästi. Sieltä se sitten näkyi, tytön silmistä, poskilta, puhelusta ja pojan reippaasta liikkunnasta.

He kulkivat tiheän nuoren metsikön läpi ja heidän piti kyyristellä, jotteivät havut olisi lyöneet silmiin. Sitten he tulivat lakeammalle, helposti kuljettavalle kangasmaalle. Täällä sai käyntilinja valita matkan päästä, korkeakasvuisten petäjien lomitse, jotka ylhällä latvoillaan kimmeltivät aamupaisteen valoa ja toivat hankikentälle runkojen huikeamittaiset varjot.

— Minä kävelen sinervää tietä! huudahti Lilla pojalle, mennessään sellaisella pitkällä rungonkuvasteella.

— Metsän tie, petäjän porras on sinertävä. Hyvin se sinulle sopiikin, metsän tytölle! Minusta on tällainen kirkas silta kauniimpi, sanoi Martti kulkien auringon satuttamalla hangella.

— Katsohan nyt!

Tyttö helkähti nauruun. Tiet oli-

vat johtaneet yhteen, vieden tytön ja pojan rinnatusten.

— Mihinpä nyt joudumme? Tulimme kumpikin samaan paikkaan, sinervälle sillalle, kujeili Lilla.

— Tässä on kuljettava käsitysten, ettei putoa!

Matkaajat kulkivat käsitysten.

— Kotiin nämä vievät kuitenkin tiet, sekä hohtoisat että sinertävät Niittyrannalle, Huuhkalaan. Kohta olemme perillä, jos rivakasti lippaamme!

— Jospa isäsi ja äitisi eivät ottaisikaan meitä hyvin vastaan. Toruvat ehkä ja sanovat: kun on Martti tehnyt tyhmästi, niin menköön matkaansa tyttöineen!

— Lähtisimme sitten edelleen, nousisimme palteelle, sinun mökillesi. Antaisitkohan sinä asua tuvasasi Huuhkan pojan?

Taas raikahti tytön nauru viehkeän miellyttävästi. Kuuli sen erään kiven heiton päässä petäjän latvalla kuherteleva teerikin, pysähtyi kesken pulinaansa ja jatkoi vasta sitten, kun ohimenevien nuorten askelten rauske hiljeni.

— Ja sitten — jatkoi poika — tekisin vuosien varrella uuden tuvan, rakentaisin kauemmaksi metsään pirtin, johon menisimme asumaan. Katsoin minä jo kerran paikkaa ollessani Lännen järvellä kalastamassa.

— Siihenkö rakentaisit mäkirinteelle, missä on petäjätyypäs takana, kaksi koivua sivulla ja edessä näköala järvelle?

— Oletpas sinäkin katsonut saman kalteen, tupatilani!

— En minä sitä ihan asumapaikaksi silloin ajatellut, kun siellä olin marjamatkalla, mutta kauniilta siihen se järvi kuvasti. Silloin oli aivan tyyni, tuulenkäymätön syyspäivä, puolipilvekäs, lämmin. Palteilta

löysi hyviä puolukkamarjakkvoja, viivysin, katselin. Vihertävä, hieno sammal siellä rantatöyryillä oli aivan jalan koskematon. Järvinä oli rasvatyyni, vain pari kaakkuria ui; — kukapa siellä liikkuisi virstojen päässä. Puun tarvitsijoille on met-sää lähempänäkin, jalan käyvä kalamies vaeltaa polkuaan pitkin ruuhelleen, luonto saa olla koskematomana, palteet käymättöminä.

— Sinne minä rakennan asumuksen, jos olen kylässä liikaa ja vien sinut kerallani olemaan, kun et vain pelkäisi ikävystyväsi.

— Minäkö ikävystyisin! Metsäsähän minä olen asunut tämän vähän elämäni. Kylillä ollessani tunnen aina itseni kuin vieraaksi, joukkoon kuulumattomaksi, metsissä viihdyn vaikka miten kauan.

Keväthangella kulkijain haaveikkaat, mutta kuitenkin heidän vaiheittensa luomalle todellisuudelle pohjautuvat ajatukset kehittyivät keskustelun jatkuessa yhä pitemmälle. Siihen kiihoitti osaltaan luonnon kevät-intoisuus, joka näkyi kaikkialla, kankaalla, notkoissa ja varvukoissa. Ei ollut varmaa tietoa metsän asujamilla isoilla, kuhertavilla linnuilla tai piipittelevillä pikkutiitäisillä siitä, mihin kohtaan oksahaarukkaan, mille mättäälle sen pesä oli tuleva, mutta kautta metsän holveikkojen kaikui ilmoille toteutumisaavistus samanlaisena kuin Martin ja Lillan tarinoissa — joko Huuhkalaan palteen mökille, tahi Lännenjärven kalteelle oli rakennettava näiden nuorten pesäkö, koti.

— Ehkäpä sinne tupaamme sitten ilmestyisi lapsiakin, sanoi yhtäkkiä poika tytölle veitikkamaisesti, tarinan jatkoksi, kehittääkseen mieluis-ta kuvitelmaansa Lännenjärven rannalla paistavasta valkoseinäisestä tuvasta ja nähdäkseen, mitä Lilla tähän sanoisi.

Jatkuu seuraavassa numerossa

Suomen puolesta

Tällä hetkellä tuntuu kaikki niin rauhan omaiselta, kuin käynnissä oleva sota olisi kokonaan unohtunut. — Uimasta tulleet kerääntyvät istuskelemaan ja nauttimaan kesäisestä illasta. Einokin saapuu vartiovuoroltaan ja menee uimaan jokeen. Tauno jatkaa tarinointiaan ja toiset kuuntelevat, mutta osa lienee jo nukahtanut nurmelle. Sillä sotilaana on hyvä ominaisuus mukautuminen olevaan olotilaan, lepäämiseenkin silloin kuin on tilaisuus...

Jos joutuu tappeluun, niin silloin tapellaan! Eikä ruveta tuumamaan: Miksi tämä nyt tällaiseksi muuttui? — Kun taas tulee tilaisuus lepoon, niin rentoutuminen on ajankohtainen ja elämää piristävä.

Jokainen silti tietää, että harvoin lepo on pitkäaikainen, ainakaan näin eteenpäin yrittäessä vain väli aikaista. Siksi siirtyy joukkue teltoille nukkumaan. Osa jo nukkuu, mutta Erkki huomauttaa:

— Kuules Aleks! Laula nyt, että saa uinahtaa laulutunnelmiin!

— Minäpä laulan sen saman laulun, jonka lauloin "Maitotytölle". Muistakaa, että nyt on sota. Ja Aleks aloittaa laulun:

Älä itke mun kultani kallis.
minä saavun, jos Luoja sen suo.
Jäänen kentälle, sotaveikot sulle,
viime tervehdyksen tuo.

He kertovat kaihoni sulle,
ja mun lempeni, kuoloni tien.
Minun hautakumpuni paikan,
kuinka rakkaus kuolohon vie!

— Kiitos Aleks, kuului useasta suusta.

— Kuule Pekka! Järjestä yhden miehen vartiovuorot, puhelee Tauno.

— On jo järjestetty.

— On hyvä. Nyt nukuttaa niin kovasti...

— — — —

Herätys! Herätys! Saikalle jo ukko! Paljonko kello on? Tauno kavaa kellon taskustaan. — Näyttää kuutta. Johan herätyksen aika onkin.

— Kun saikat on juotu, niin kampeet lähtökuntoon ja teltat kuormastoon.

— Jalovaara ei selvinnyt vielä ellen koska siellä jytisee.

— Lähetit juoksevat komppaniaasta komppaniaan. Lähtövalmiiksi!

— Valmiita ollaan, antaa vain vetää! Nyt marssitaan kohti Soanlah-tea, Korpiselästä tulevan tien tuntu-maan.

— Tauko! Joukkueenjohtajat seuraavat minua Ylätalon luokse, lähetti Pelto-Timperin huutelee.

— Ei meillä ole vielä mitään kiirettä, selvittää komppanianpäällikö. — Tätä tietä tulee osasto Manninen. Ellei he pääse läpi, niin sitten vasta me kutitetaan vastapeluria takamuksista. Siinä isketään juttua ja istuskellaan.

— Keitä ne Mannisen porukka oikein on?

— Eiköhän he ole niitä Keski-Suomalaisia Paavon ja Liisan jälkipolvea, mikäli tiedän, selvittää Ylätalo. Ja tähän Tauno:

— Paavo ja Liisa eivät aikoinaan antaneet periksi, vaan yhdessä vaikeudet kestivät ja jos jälkeläiset ovat heidän luonnollaan varustettuja, niin läpi menevät. Ei siinä mikään estä! Näin miehet yhä lepäilevät lämpöisenä kesäpäivänä...

Lähetti tulee ja komppanianpäällikkö tutkii majurin lähettämää kirjallista käskyä. Ja tehtävä on yksiselitteinen: Marssi jatkuu kohti Jalovaaraa. Minne osasto Manninen

meni, siellä ei apua tarvita. He menivät omin voimin läpi! Oikein arvattiin "Paavon poikien" meno halut.

— Marssitaan 7 kilometriä, niin ruokaillaan, puhelee Ylätalo. Tauno Huuska palaa joukkueensa luo.

— Herätys! Lähdetään liikkeelle.

— Mihin lähdetään, kysyy Aleks unisena.

— Jalovaara on nyt tavoite. Voi tulla muutoksia, mutta tämä tieto on viimeinen.

— — — —

Marssi kuumassa pölystä tietä rasittaa miehiä, mutta kukaan ei ole vielä sairastunut. Epäsotilaallisesti riisutaan päältä puseroita, mutta varusteet alkavat kalvaa ihoa ja pusakat on jälleen puettava ylle. Marssia ei häiritse edes lentokoneet, lienee asiaa muuallakin... Marssi vain jatkuu.

Kers. Huuskan kartalla ei näy uintipaikkaa, kun ilta saapuu ja teltat sijoitetaan maastoon.

— Käyn vilkaisemassa komppanianpäällikön karttaa.

Uintipaikkaa ei löytynyt, mutta pesupaikka, pikku puro, löytyi. Joukkue käy kahdessa erässä peseytymässä. Vain konepistoolimiehillä oli aseet mukana kun käytiin pesemässä päivän marssin hiet ja pölyt pois.

Aleks alkaa pyyhkiä pois pölyjä uudesta "morsiamestaan" ja työn into tarttuu toisiinkin, he tekevät samoin.

Nyt nukutaan ilman iltalaulua, sillä 20 kilometrin marssi saa riittää ja väsymys voittaa. Teltoissa nukutaan.

Aamulla marssi jatkuu. Olkapäät heltyvät varustusten kantamisesta ja miehet hiljenevät, mitään puheen sorinaa ei kuulu. Tunnin marssin jälkeen on ruokailu. Mutta ei kauan aikailla, sillä tykkituli edessä kiihtyy ja jalkaväen aseiden äänikin eroittuu selvästi.

Galleria "Taide-Pirtti" Lempäälän Hakkarissa

Harrastelija-taiteilijat Hilikka Honkanen os Ollikainen ja Eero Siltanen on järjestäneet pysyvän taidenäyttelyn Siltasen piharakennukseen Mutkatie 14 Lempäälä Hakkarissa.

Heidän maalaustensa maisemaiheet on suureksi osaksi Lempäälän näkymistä, mutta on myös maalauksia aina Lähi-idän maisemista ja siellä huomatuista aiheista.

Kävin tutustumassa näyttelyyn syksyllä ja katselin mielenkiinnolla esillä olevia töitä.

Kuvassa on yksi näkymä seinästä. Kuvan "korkeammassa" reunassa on Siltasen maalauksia ja pieni kokoisemmat oikealla on Hilkan tekemiä. Tässä näkymässä hänen taulunsa ovat pienempiä kooltaan,

mutta kotona Hauralassa hänellä on näytteillä Siltasen tauluja suurempia maalauksia ja puupiirroksia.

Hänen lintuaihteita on runsaasti

näytteillä. Linnuissa ei huomaa mitään von Wrinhg-veljesten jäljenteilyä, vaan näkymänsä Suomen linnuista kotipiirissä on hänen omaa tapaansa, joka ei värien puolesta ole niin pikkutarkkaa, sillä lintujen värihän vaihtelee vuoden aikojen ja valaistuksen muuttuessa.

Monien maisemataulujen ohella on myös henkilöaihteita, joista "Suru" jäi mieleeni. Myös Hilkan lammasaiheisiin on tytöt ihastuneet: "Nehä o ihako elävi...!"

Kukka-aihteita on runsaasti sekä galleriassa, että kotona nähtävänä.

Hilkan puupiirroksista jäi mieleen vaikutelmana avaruus, tilaa antaa ajatuksen vapaasti liittää ja ihastua näkymistä. Ehkä puupiirros on hänelle sopiva kohde maalauksen ohessa, kun maalausten kehyksetkin jo maksaa aivan kiristysthintoja, jopa sodan jälkeiseen suhteeseen verrattuna lähes satakertaiseen hintaan nostettuna!

moja. "Mistä finskisoltaatti on tänne tullut, kun politrukki sanoi: Ei siellä ketään ole." Valehteli! "Harrassoo, a tässä on hepo. A mitä meille tietä?"

— Mitäpä me. Vintohkat pois ja pitääkää kusihiomaa!

Urpo Järvinen antaa ohjeita: — Kolme teitä, tuleeko enempi?

Yksi vangeista osasi puhua suomea: — A en tiije.

— Huuska! Joukkue yli sillan oikealle, näyttää Ylitalo.

— Joukkue seuratkaa! Nyt mentiin!

Jyrkkä rinne vaikeuttaa menoa. Puhina ja ähinä käy kun joukkue nousee rinteeseen päälle. Myöhästytettiin. Ratsupartio painaa karkuun.

— Tulita! Antaa palaa, kuka kerkiää. Kaksi kaatui, mutta sananviejä pääsi menemään läpi.

— Komppanianpäällikön luo, joukkueenjohtajat. Huuskakin lähtee, syö leipäpalaa mennessään.

— Koska vihollinen ei ole irtautunut vielä, niin me koukkaamme tuolta joen yli ja sitten on myöhäistä vetäytyä! Menemme vasemmalta joen yli. Ammunta jää oikealle.

— Siellä pysytte!

Keulassa on lyhyt yhteenotto ja sitten vihollinen lähtee karkuun!

— Perään joka mies! Komppania etenee puolijuoksua. Nyt ei ehdi uimaan, vaikka joki on aivan lähellä!

Tulee vastaan Jalovaarasta tuleva maantie, jota ei nyt ylitetäkään ilman Teppo Sorrin lupaa!

Tietä ajaa hevonen. Silloin luutnantti Santarannan joukkueesta Urpo Järvinen huutaa: pruuut, pruuut! Annahan seistä! Onko majuri Sorrilta lupalappua? Kärrystä tuijottaa kovin säikähtäneitä naa-

Kuolleita

Elsa Maria Ollikainen os Loponen syntyi 7.3.1908 Sakkolassa, kuoli 22.12.1982 Ylöjärvellä.

Eino Johannes Kuperinen syntyi 5.3.1909 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 3.1.1983 TAYKS. Viimeinen kotipaikka Lempäälä.

Hilja Maria Systä os Ollikainen syntyi 7.6.1899 Sakkolassa, kuoli 10.11.1982 Riihimäen aluesairaalassa.

Väinö Saksanen syntyi 15.3.1902 Sakkolassa, kuoli 18.12.1982 Punkalaitumella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Nokian Pinsiö.

Olisiko suuri "liikemiesvahinko" jos karjalaisperäiset höyläämöt auttaisivat harrastelijamaalareita alennettuun hintaan höyläyksessä ja "rampkatarpeen" myynnissä?

Eero Siltasen aiheet on tukevampia ja aiheeltaan miehekkäämpiä. Lähes "käsien kosketeltavi"... Kalavale, Pilkkiavannolla ym.

He molemmat jatkavat opiskelua ja itsensä kehittämistä taiteen värikäällä polulla.

Käykää tutustumassa heidän töhinsä ja sopimassa ostoksista!

Toimittaja

kylänsä oli Sakkolan Riiska. Hän toimi vuosikymmenet Suvannon Seudun asiamiehenä.

Johannes Pulakka syntyi 2.8.1908 Sakkolassa, kuoli 27.11.1982 Urjalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Arkontanhua. Hänelle oli uskottu lukuisasti yhteiskunnallisia luottamustoimia nykyisellä kotipaikallaan Urjalassa. Hän oli myös Suvannon Seudun asiamies. Hän myös kirjoitti lehtemme menneistä tapahtumista.

Armas Antti Riikonen syntyi 22.8.1911 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 2.11.1982 TAYHS:ä. Viimeinen kotipaikkansa oli Nokian Pinsiö.

Aleksanteri Vulli syntyi 9.6.1903 Sakkolan Röykkylässä, kuoli 3.8.1982 Orivedellä. Siunattiin haudanlepoon 14.8.1982 Oriveden kirkossa, lähiomaisten saattamana.

Lyyli Torkkeli os Naskali syntyi 8.1.1910 Sakkolassa, kuoli 15.12.1982 Pikonlinnassa.

Liisi Maria Heikkonen syntyi 28.11.1939 Sakkolassa, kuoli 20.11.1982 Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

Helena Kiuru syntyi 12.12.1897 Sakkolassa, kuoli 19.12.1982 Orivedellä.

Väitös

Kauppatieteiden lisensiaatti Matti Koiranen (33 v) väitteli 11.12.1982 tohtoriksi Tampereen Yliopistossa. Englanninkielisen väitöskirjan aiheena on (suomennettuna) "Liikkeenjohdon tietokoneperusteisen informaatiojärjestelmän kehitysdimensiot: Tutkimus systeemien palvelevuudesta ja tietojenkäsittelytoiminnan johtamisesta". Vastaväittäjinä olivat professori Jouko Lehtovuori Helsingin kaupakorkeakoulusta ja apulaisprofessori Pertti Järvinen Tampereen Yliopistosta, sekä kustoksena professori Vesa Mäkinen.

Valkeakoskella asuva Matti Koiranen on Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n palveluksessa ja toimii em. yhtiön kuuluvalla Raf. Haarlan tehtaalta kirjekuoriosaston johtajana. Hänen vanhempansa ovat Valkeakosken II kaupunginsihteeri Usko Koiranen ja Helvi o.s. Leppänen. Isänsä oli Sakkolan kunnan kirjuri pitkäaikaan toiminut Juho Koiranen Haitermaasta.

Aino Naskalin siunaustilaisuus

Ruumiinsiunauksen suoritti kirkkoherra Kalevi Heinonen Kauvatsan kirkossa 27 p:nä marraskuuta 1982.

Aino Naskali os Mentu syntyi 24. 2. 1912 Raudussa, kuoli 21. 11. 1982 Satalinnassa.

Kirkkoherra muisteli, että vain vajaa vuosi on kulunut siitä kun Aino Naskalin aviomies saatettiin viimeiselle matkalleen. Näin pian tuli Aion vuoro jättää tämä maallinen matka. Yksinlauluna esitettiin: — Niinkuin muuttolintusen tie, taivasta kohti matka vie...

Omaisten ja ystävien jätettyä kukkatervehdyksensä, veisattiin virsi 2. Tämän jälkeen vainajan arkku saatettiin aivan kirkon vieressä olevalle Kauvatsan kirkkomaille, jossa hautakumpu peittyi runsaan kukkakummun alle. Lopuksi veisattiin virsi: Sun haltuus Rakas Isäni...

Muistotilaisuutta vietettiin seurakuntatalossa. Veisatun virren jälkeen kirkkoherra luki ruokarouksen. Jonka jälkeen nautittiin muistoateria.

Vainajan muistolle puhuivat kirkkoherra Heinonen ja Markku Tuomikorpi. Lukuisat adressit luettiin, joilla Aion muistoa kunnioitettiin.

Tilaisuudessa veisattiin useita virsiä kanttori Simolan säestyksellä.

Näin päättyi harrastunnelmainen muistotilaisuus. Kaipauksella muistavat äitiä jälleen näkemisen ihanaissa toivossa omaiset ja ystävät.

A N

Neljä sukupolvea sakkolalaisia. Helena Kiiski 80-vuotispäivänään 27. 11. 1982. Aapro Kiiski, Helena Kiiski, Hanni Kiiski ja Martti Kiiski. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti.

Kunniamerkkejä itsenäisyyspäivänä 1982

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta

I luokan mitali kultaristein

Toivo Johannes Kallonen mv Forssa. Hän on syntynyt Sakkolas-
sa, mutta asunut talvisotaan saakka Muolaan Leipäsuolla.

Olavi Kuparinen mv Vesilahti. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjär-
vellä.

I luokan mitali

Jouko Lamppu rataesimies Lem-
päällä. Hän on syntynyt Sakkolan
Petäjärvellä.

II luokan mitali

Rauno Sakari Voittomäki lämpö-
käsittelijä Vammala. Hänen van-
hempiensa Lempi ja Toivo Voitto-
mäen entinen kotikylä oli Sakkolan
Vilakkala.

Suomen Leijonan ritarikunta

Ansioristi

Aaro Loponen taiteilija Espoo.
Entinen kotikylä Sakkolan Lapin-
lahti.

Paavo Nalli ohjaaja Vilppula.
Entinen kotikylä Sakkolan Kaarna-
joki.

Lisäksi on useita lähes varmoja
"sakkolalaisia", joista toimitus toi-
voo lähetettävän henkilökohtaisen
varmistuksen sakkolaisuudesta!

Keväällä valmistuneet ylioppilaat

Punkalaitumen lukio
Virpi Ojala

Etelä-Satakunnan kauppaoppilaitos
YO-merkonomiksi Jaana Ojala
Sisarusten vanhemmat ovat Helmi
Ojala os Kallonen Sakkolan Lapin-
lahdesta ja isä Onni Ojala Urjalas-
ta.

Vuosia täyttäneitä

Johannes 'Jussi' Myllö täytti 80 vuotta kotonaan Hattulan Ilamossa 29. 10. 1982. Hän on syntynyt Antreassa, mutta muutti lapsena vanhempiensa kanssa Sakkolan Hovinkylään, missä elätti itsensä ja perheensä maanviljelijänä ja talvisin metsätyömiehenä. Parhaina miehuusvuosinaan hän kävi 10 kesää Uuraassa lastaustöissä. Johannes Myllö on ollut mukana molemmissa sodissa ja on sotilasarvoltaan kersantti.

80 vuotta täytti 12. 11. 1982 Tyyne Aliina Sipiläinen os Valtonen Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

80 vuotta täytti 12. 12. 1982 yli-
luutn. evp Teodor Kekki Hämeen-
linnassa. Molemmissa sodissa hän
oli JP 4:n joukoissa.

75 vuotta täytti 17. 4. 1982 Kerttu Sipiläinen os Valtonen Tampereel-
la. Entinen kotikylä Sakkolan Viik-
sanlahti.

75 vuotta täytti 24. 12. 1982 Em-
ma Valkonen os Paussu Helsingis-

Luprikkala vuonna 1929

Kylä Sakkolan Kirkonkylän liepeillä, joka virallisesti olikin Kirkonkylää eli Sakkolan kylään kuuluva mäkikunta. Kooltaan Luprikkala oli noin km kanttiinsa.

Kun minä v. 1929 muutin kylään oli siellä 20 asuntoa, niissä 21 savupiippua eli "korteenia" sen ajan ni-
mityksen mukaan. Ja lisäksi kylässä
tuntui olleen sellainen elämisen eh-
to, että toimeen sai tulla niin, miten
kukin parhaaksi näki?! Sillä täysin
kotonaan toimeen tulevia taloja oli
vain Pekkaset, joka oli aivan naa-
purina. Toisten talojen asukkaat
olivat enemmän tai vähemmän an-
saitsevia vieraan työstä.

Ainoa isompi työpaikka kylässä
oli Virkin vientisaha. Muurari, räätä-
täli, kivimiehet eivät käyneet sahal-
la ansiolla ja kirvesmiehet rakensivat
tarvittavia rakennuksia ympäri
pitäjää, kirkon rakennuksista ja
kouluista alkaen.

sä. Entinen kotikylä Sakkolan Riis-
ka.

70 vuotta täytti 3. 11. 1982 Uuno
Repo Orivedellä. Entinen kotiky-
länsä oli Sakkolan Vilakkala.

70 vuotta täytti 28. 11. 1982 Väi-
nö Paksu Ruoveden Pajusessa. Hä-
nen kotikylänsä oli Sakkolan Ho-
vinkylä.

60 vuotta täytti 3. 12. 1982 Eino
Valtonen Lempäälässä. Hän on
syntynyt Sakkolan Haitermaassa.
Merkkipäiväänsä hän vietti koto-
naan Lempäälän Hulaudessa,
omaisten ja ystävien seurassa.

80 vuotta täytti 2. 1. 1983 Väinö
Pitkänen Lempäälän Sirvalahdessa.
Hän syntyi maanviljelijän poikana
Sakkolan Haparaisissa. Maanvilje-
lijänä hän myös suoritti elämän teh-
tävänsä. Ensin kotitilallaan Hapa-

Luprikkala eli leppoisaa elämää.
Tienvarsi kujasia kulki joka suun-
taan niin, että kyllä aitojen tekoa ja
korjaamista riitti. Meidänkin aholla
runsaasti liikkui sikoja ja lampaita
laitumella.

Se oli kummallinen aho? — Sillä
aholla oli hyvin runsasvetinen kai-
vo, mutta 50 metrin päässä jo peru-
nakuopat, joihin ei noussut vesi
vaikka oli kaivanut 100 metrin sy-
vyyteen! Siinä aholla oli usean talon
perunakuopat rivissä ja hyvin säi-
lyivät perunat, kun ei ollut kylässä
omin käsin kähveltäjiä...

Eräänä aamuna läksin polkupyö-
rällä käymään pajalla, kun oli se-
pälle asiaa... Vilkaisin sivulle pe-
runakuopille, niin näin, että yksi
kuoppa oli "lomonnut", sortunut
vanhuuttaan?

Lahot kuopan kannatushirret ei-
vät olleet kestäneet naapurin sitä
painoa, kun suuri emakko oli men-

raisissa, sotien jälkeen Suonenjoella
ja viimeksi Murron tilalla Lempää-
lässä, josta siirtyi eläkkeelle ja luo-
vutti tilan poikansa omistukseen.

Merkkipäiväänsä hän vietti koto-
naan, lähimpien omaisten ja ystä-
vien seurassa. Onnittelijoiden jou-
kossa nähtiin myös Lempäälän seu-
rakunnan ErP 6:n edustajat.

Onnekasta ja siunauksellista jat-
koa pirteälle vanhukselle!

KIITÄN EMILIA PAUKUN
OMaisia ja sukulaisia
SAAMASTANI LAHJASTA ja
TOIVOTAN MENESTYSTÄ
ALKANEELLE VUODELLE!

Selma Tuulinen Punkalaidun

nyt löntistellyt kuopan päälle ja pudonnut sortuvaan kuoppaan ”purtuuskin”.

Kun kurkistin kuoppaan niin näin, että emakko oli tasoitellut lahonneet kattohirsien jätteet ja päällä olleet ruisoljet hyväksi vuoteeseen ja pyöräyttänyt sinne pohjalle 13 virkeää porsasta. Putoaminen on pitänyt tapahtua jo iltayöstä, koska porsaas oli aivan kuivia ja hanakas-ti nisissä imemässä.

Käytyäni pajalla ajoin tullessa naapuriin ja kotiini sanomaan miten on sika-suku lisääntynyt perunakuopassa. Pekkasaella oli silloin kaksi ”Hessaa”, jotka oli kutsumanimiltä ”Suur-Heli” ja ”Pien-Heli”. ”Hessat” otti mukaansa suuren ruumekorin ja koko talonväki lähti perunakuopalle auttamaan sikoja ylös kuopasta. Minulla ja Arvilla oli kihvelilapiot ja niin alkoi nostotouhut.

Minä olin äsken kattanut riihen ”kuominan” katon ja siinä tarvitsemani lyhyet tikapuut oli vielä paikalla. Otin räystäään alta nämä ”raput” ja laskin ne varovasti kuoppaan emakon takapäin puolelle ja pitelin niitä paikoillaan, että ”Suur-Heli”, joka oli hoikempi ja notkeampi laskeutui kuoppaan ja toinen Heli piteli koppaa, näin saatiin kaikki porsaas elävinä koriin, paitsi jo aikaisemmin pahnepohjimmainen oli menehtynyt huonommuut-taan emakon alla.

Emakon auttamiseksi pois kuopasta aloimme me Arvin kanssa

kaivaa ojaa ja heitimme irronneen hiekan perunakuopan pohjalle, että olisi saatu emakolle kuopasta ylös-nousutie kulkukelpoiseksi. Emakon ensiyritys ei onnistunut, mutta loivennettuaamme vielä kulkureittiä, niin emakko oli kohta aholla! Ja tissit maata viistäen lähti hölkyttämään Hessian perästä kotiinsa, kun naiset kantoivat edellä porsaskoria.

Laskin päässäni summaa, jos emakko ja 12 porsasta olisi jääneet perunakuoppaan huomaamatta, että vahinkoa olisi tullut sen ajan rahassa laskien yli 3000 markkaa.

Elettiin seuraavaan päivään, niin anoppini katsoi ikkunasta ulos: ”Kukahen tuolta meil tulloo, ko se kantoa käsissään ämpäriä?”

No, Pekkasen palvelija, ”Suur-Helenahan” on tupaun tulossa ja iso paketti kainalossa! Paketissa oli aika murikka voita. Oli voita ja puoli ämpärillistä kirnupiimää. Oikeaa kirnupiimää, eikä mitään nykyajan ”kirnumaitoa” pahvitölkissä!

Tällätavoin Luprikkalassa oli tapana palkita saatu naapuriapu.

Sanotaan: Missä eletään, siellä aina kolketaan. Autoissa kylissä ei mitään tapahtunut, mutta Luprikkalassa oli aina touhua ja aina jotain tapahtui...

Kerran läksin illalla pyörän kanssa niitylle, katsomaan aitojen kuntoa ja kauran oraan kasvua.

Tämän niityn halki virtasi oja, joka sai alkunsa pienestä lammesta

ja lisä vettä lähteistä. Siksi vesi oli hyvin kylmää.

Silloin vielä kävi kylän lehmistä suurin osa laitumella ”salolla” ja tullessaan joivat vettä virtaavasta purosta. Juotuaan lehmien piti nousta ojan penkasta ylös. Nyt näin, että toiset lehmät ovat jo tulleet kotiin, mutta yksi lehmä oli juotuaan lyhyistynyt ojan penkalle ja takapää oli kylmässä vedessä.

Tunsin, että se oli Kiiskin Amalin lehmä.

Nyt pyörä ympäri ja poljin kylään. Kello oli jo ilta ja vanhempi väki oli jo yöpuulla, mutta siinä Koppasen aholla näin 10 lasta, ehkä 10—12 vuotiaita. Sanoin heille, että nyt lähtekää talkoisiin ja lapset alkoivat juosta sinne ojalalle. Minä tulin perästä pyörällä mukana tällin seinältä otettu köysi ja vanha ”polttikkais” säkki.

Laitoin säkin nelikerroin lehmän takapäähän ja nuoran sen säkin päälle, ettei tulisi lehmälle mitään vahinkoa... Itseni oli pakko mennä ojan pohjalta nostamaan lehmää takaa päin. — Lapsia riitti puoli tusinaa kumpaankin köyden päähän. Kun ”komensin”: — Vetäkää! — Niin saatiinkin lehmä kuiville. Lehmällä oli vilu. Oikein värisi kylmäs-tä.

Nyt sanoin kahdelle luotetulle lapselle: ”Ajakaa lehmä Amalin kotiin asti ja sanokaa missä lehmä viipyi!”

Juho Kurikka

Haparaisten Nuorisoseura ry:n syyskokous

Haparaisten Nuorisoseura ry:n yleistä vuosikokousta pidettiin 3.11.1982 Hotelli Hopeakanavalla Lempäälässä. Lehti-ilmoituskutsua oli noudattanut 24 seuran jäsentä, heistä ilahduttavan runsaasti nuorisoa.

Kokousta johti seuran varapuheenjohtaja Tapio Jaakkonen, koska seuran puheenjohtaja Ilpo Viskari oli opintojen vuoksi estynyt saapumasta kokoukseen. Sihteerinä toimi Martta Pajari. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi ja ryhdyimme käsittelemään asioitam-me.

Edellä esitetyt toimitsijat jatkasivat tehtävissään. Lisäksi erovuorossa olleet Tuula Jaakkonen, Ilkka Kallonen ja Jarmo Viskari valittiin uudelleen. Väinö Kekille myönnettiin ero omasta pyynnöstään ja hä-

nen tilalleen valittiin Mika Nurmes-niemi. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat jäseninä seuraavat henkilöt: Aaro Viskari, Eino Viskari, Esko Kallonen rahastonhoitajana, ja Lea Nuora, sekä yksivuotisjäsenet Juha Kallonen ja Mikko Kallonen jatkasivat. Tilintarkastajiksi valittiin edelleen Arvi Viskari ja Raili Vastamäki. Jäsenmaksuksi hyväksyttiin 5 markkaa ja 2 markkaa ikäraja 15 vuotta.

Jäsenmaksujen kerääjiksi valittiin Esko Viskari ja Mika Nurmes-niemi.

Seuran kunniajäseneksi kutsuttiin Väinö Kekki.

Suunniteltiin tulevia tapahtumia: ”Pyrkijää”, nuorisoseurallehteä, tilataan johtokunnan alle 30-vuotislle jäsenille. Väinö Kekki pitää vasta-vihteatekokurssit juhannuksen

tienoilla. Nuorille järjestetään tanssikurssit hiihtoloman aikoina. Ohjaaja-apua pyydetään keskusseuralta.

Valtiolta anotaan seuratalon korjausavustusta, joka tehtävä jäi johtokunnan suoritettavaksi. Seuratalon tontille rakennetun jalkakäytävän ennakkokorvausanomus tehdään myös pikapuolin.

Soittajapojat ovat menettäneet harjoituspaikkansa, mutta syy ei ole pojissa, vaan muissa kyseisen paikan järjestelyissä. Pojille etsitään uutta harjoittelupaikkaa.

Lisäksi suunnittelimme Haparaisten Päivää, eräänlaista kyläjuhlaa ja jos haaveesta tulee totta, niin ilmoitamme siitä tässä Suvannon Seudussa. Seuratkaa asian kehittymistä ja tulkaa sitten haparoiset ystävineen ja tuttavineen viettämään hetki yhdessä! Katsellaan ja tuumaillaan miten ajanhammas on meihin itsekuhunkin purrut?

Nuorisoseuraterveisin
Haparaisten Sihteeri

Hyvää vuoden jatkoa!

Joulunumeroon lähetetyistä ru-noista ja teksteistä osa saapui niin lähellä joulua, että lehti oli jo valmis, joten aineisto jäi odottamaan seuraavaa jouluaikaa. Kiitos lähetäjille!

Tämä numero lähes täyttyy Sam-polassa pidettyjen juhlien aineistosta, vieläpä jää ”tähtetäkin”. Lisäksi kaikki on ajatusrikasta ja selkeää sanontaa, joten lukekaa lehti tarkoin, eikä sieltä täältä!

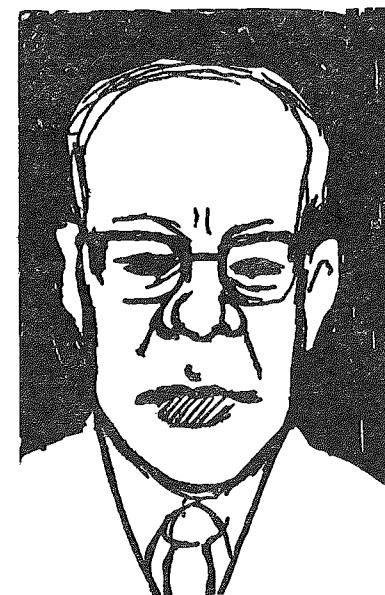
Kaikesta työstä ja tohinasta huolimatta olen lukenut pari nykyajan kirjallista teosta, kirjoittajalleen hyvin tuottavia ”jaarituksia”, oman minän ympärillä tapahtuneista elämän tapauksista.

Kaksi asiaa minua on hämmäs-

tyttänyt ja ”tuskoittanut”, vaikka kuinka ajattelee, että kyseessä on romaani ja siksi oman mielen mukaan muotoiltu. — Dokumentti-pohjainen!

Tämä sukupolvi on käynyt kaksi sotaa, joita ei liene kukaan tapahtuviksi toivottanut? Sodat käytiin, kestiin, hävittiin ja myös itsenäinen Isänmaa pystyttiin säilyttämään.

Tämä itsenäisyyden säilyttäminen vaati naisia ja miehiä jotka kestivät yli ihmiskyvyn rajojen. Nyt kirjassa kerrotaan, että sairaalan yhdessä huoneessa olisi ollut vain yksi todella haavoittunut ja toiset itseään vahingossa repineet tai ”näyttelivät” invalidia. Tähän näkemykseen en yhdy! Sillä eivät ker-

Toimituksen
tuoli

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

rotun tasoiset rykmentit olisi vyöryä pysäyttäneet. Ja juuri kirjassa kerrottu rykmentti pysäytti Ihantalaan rintaman, joka ei murtunut!

Itsekin olen ollut jonkin verran rintamalla ja tiedän vain yhden varman ”vahingon laukauksen”, jonka kyllä sitten sodan lopputunteina vihollinen varmisti toiseen jalkaan monin kertaisesti. Sairaaloissa olin noin puoli vuotta yhteensä ja sielläkin vain yhtä ainoata sotilasta kuulusteltiin jatkuvasti omasta ”työstä” epäiltynä.

Hermoromahdukset on kokonaan eri asia, niitä sattui kyllä sotamiehestä upseereihin, mutta tilanteihin katsottuna yllättävän vähän ja suurin osa sairaista parani aikaan terveeksi ja työkykyiseksi.

Vieläkin arvottomampaa on, että sairaanhoitajat mustataan pelkiksi potilaan ”yökavereiksi”.

Kun tietää, että vuorokauden aikana kenttäsairaalan hoitajattaret joutuivat vastaanottamaan ja auttamaan 400 vakavasti haavoittunutta, niin eikö tämä jo ole suurinta arvostusta vaativa tehtävä? Eikä irvailun kohde! Ja lisäksi tiedämme sakkolalaisen sairaanhoitajan naulautuneen kädet levälleen, pommin iskusta surmansa saaneiden potilaiden yläpuolelle, salin seinälle. Eikö tämäkään ole sankaritarinan arvoista, eikä mitään merkitsevää?

Entäpä, kun kenttäsairaala jäi rintaman väliin ja umpiputket ulvahteli joka suunnalla.

Sota on julmaa ja raakaa touhua, jossa tuhotaan paljon elämää jokaisena päivänä.

Pienet kansat, ehkä suurvaltiotkin, ovat monesti joutuneet tahtomattaan sotaan, jolloin ei ole ollut muuta mahdollisuutta kuin puolustautuminen asein vapauttaan varjellen. Kun sotilas haavoittuu niin hän monesti jää toisten avun varaan ja jo henkisesti on suuri arvoista, että ”valkeasisar” tunnustelee suonen sykintää ja näin antaa sysäyksen ajatella elämän vielä jat-

Uuden vuoden toivomus

On uusi vuosi alkanut, entinen jäljelle jäänyt.
Tuoko uusi vuosi tullessaan toivotun ilon ja onnen?
Vai tuoko tuskan tullessaan?
— Oi Luoja, Ylinen Jumala! Suojaa kansat kaikkialla.
Kulkien kansamme keralla, antaen armosta apunsa.

Eilinen päivä taakse jäänyt — tulevat meiltä tietämättä...
Mukahän on suunta mennä, toivoin tietä tallustella...
Luojaahan turvaten eläen, kiittäin vielä mennehestä.
Rauhan vuosi, onnen vuosi tuokoon turvaisan elämän.

Luoja kaiken kaitsijana, tuo nyt rauha ihmisille,
kansalaisillesi kaikkialla, että rauhassa eläisi ja rakentaisi rinta-rinnan.

Uusi vuosi, rauhan vuosi ja toivon vuosi kaikkialle,
”Ihmisille hyvä tahto”.

Helvi Laaksonen

Muistoja Karjalan Martta-ajoilta

Esitetty 6.6. 1948 V. Vullin talossa Punkalaitumella

*Tervetullieks myös teijät toivoteltoa,
ko täs ei uo hätteä, ei pettoa!
Kiitokset myös kauniit teille,
ko viivähitte vieraaksemme,
yhteisen hetken viettääksemme.*

*Nyt kun täs on kohvit joutu,
ei uo kiirettä kelleä?
Nii mie kerräili vanhoi muistoloi,
jot mite levijäst myö soatii
siel Karjalas elleä.*

*Muistii jälkie — eiks se olt
tähä tappoa:
Sakkola-seurast erottii...
Suvanno yl hypättii,
tultii Kirkonkylästä saakka.
Kiviniemes alettii sammoa
työtä jatkoa.
Puhheenjohtajaks valittii
opettajatar Koskenjaakko.*

kuvan, kuin yksin pimeässä yössä
vieraalla maalla puolustaa elämäänsä...

Näin olen alkanut vuoden naisten
mainetta puolustavin ajatuksin. Ja
luulenkin olevani oikealla polulla.

*Kokousajat ko pit
paperil panna,
niin sihtierin toimi
Kaitala Anna.
Perustavijäsenii ol
Huuska Liisa, Sippose Emma,
Hännise Vappo ja Ruusi Mamma.*

*Johtokunnas viel Käpi
Tahvo Maikki, Koirase Anna,
Männikö Lovissa,
Koirase Maria, Nykäse Adolffiina,
Häyryse Hilda ja Koppase Anni.*

*Emännyyvest huolen pittiit
Suokkaa Matin Anni, Nuora Aune,
Nousiaisen Ruusa ja Huuska
Anna-Liisa.*

*Kun kurssiloi pieltii ja
tul rahahuolta,
Nii Männikö Mari
järjest rahapuolta.
Hän hoiti uskollisest
Martta-seura kassoa.
Raha tul ko puulaaki konttorist,
millo pit laskui maksoa!*

*Kivinieme ja Röykkylä martat
yhtie yhistyksie liittii*

*ja hyvin yhes viihtii.
Vuoroperreä kylis
kokoukset pieltii.
Leikkii myös laskettii
ja kohvii juotii!*

*Iltamil ja istujaisil
kerättii rahhoa läijä.
— Olha meitä monta emäntä
ja ”ämmeä”.
Yhes vilkas hetki vietettii
sekä hyväs sovus erottii.*

*Kivinieme linnal kesäjuhlii
vietettii,
piirileikkii leikittii
ja puhheita pieltii.
Reippaat laulutki
ilmoille raiku,
johon yhty myös kosken pauhu.*

*Suvanto vierellä lainehti.
Tikanlahti humisi.
Kauniisti myös linnut lauloi,
satakieli säesti,
juhlapäivän rauhaa tuoden,
meille myöskin toivotti.*

*Juhlii kun tarvittii
kronikka tai puhe,
siint huolest pelasti
Koppase Juho.
Kupletit ja muut ilonhetket
— niist huolehti Pitkäse Ester.
Pukutanssii kun tarvittiin
Uosukkaise Helmii
ja Iivarii viuluinie kaivattii...
— Martat kun ei kannattanniet
kuutamovalssii,
nii nuoret hyppiit kauniist
pukutanssii.*

*Kannoi ansiost munakauppoa pieltii:
Leima kylkie isettii ja
Viipurii vieti...
— Vaikkei joka talos nii
paljo kannoi oltkoa,
mut yhtieko kasattii,
ni Suokkoa Selmal riitti hommoa.*

*Kutomakurssii pieltii
ja helskytettii pirttoa.
Siel tehtii kutomatöiks
monenlaista liinoa.
Emännyyttä opeteltii
ja monta muuta hyvyedä
puolta.*

*— Jot en näist asjoist
pulise iha suotta!
Yhteisil voimil
käytettii järkii,
ko Martta-asjaha ol
nii tärkii.*

*Emännät ei ällyy kirinietkeä keräl,
eikä visanniet rovati peräl.*

*Siisteyttä ain neuvottii,
jot soatais oppi omaks:
Ois koti kunnos ja
pihanurkat somat.
Marttojen toivon ol,
jokkaise tähä työhö lämmetä,
jottei meil pääsis kasvamaa
peukalo keskel kämmentä.*

*Vaikkei kyllii välit talvel
kulkent ko puoltoist kelkajälkii,
nii röykkyläist pannii
kiirettä kalossii,
kun asja meist ol tärkii.
Sakkula pitäjäki ol jo
uuvempoa mallii:
Aikoi sit myö rautatieki soatii.*

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 56615

*Siks siatki osasiit sorvata
niitä kuului rotuporsaita...
Myöhemmäs vaihies kyytneuvotki
ollii monet,
ei puuttuniet ennea ko
lentokonniet.
Es-issäi ku ennevanhoa
tekkiit Petäjärve hovis
”ropottii”, nii hyö toisillie
salloa sopottiit
ja asjat sillie loatiit
jot kasakat hovist pois soatii.*

*Houvvii perustettii emäntäkoulu,
mis mon Kannakse tyttö
oppi nouti.
Sielhä sitä soatii oikei
emännyyvetaito.
Kiitos myös johtajil,
ko semmose koulu laittoi!
Hyvihä siel pojatki pärjäsiit.
Vaik tytöt Kivinieme kasarmiltki
poikii värväsiit.*

*Nyt mon ieskäynt jo levähteä
— siunatusmoas makkoa, —
tällä saap nuoremp-polv
sammoa tytä jatkoa.
Kiitos myös Marttoille,
joilta on päättynyt
tää mainen retki.
Heijän muistoaan kunnioittaen pyyvän
(seisalleen nousten) viettämään
hiljainen hetki.*

Lempi Sivuranta

Liiton urheilutapahtumia

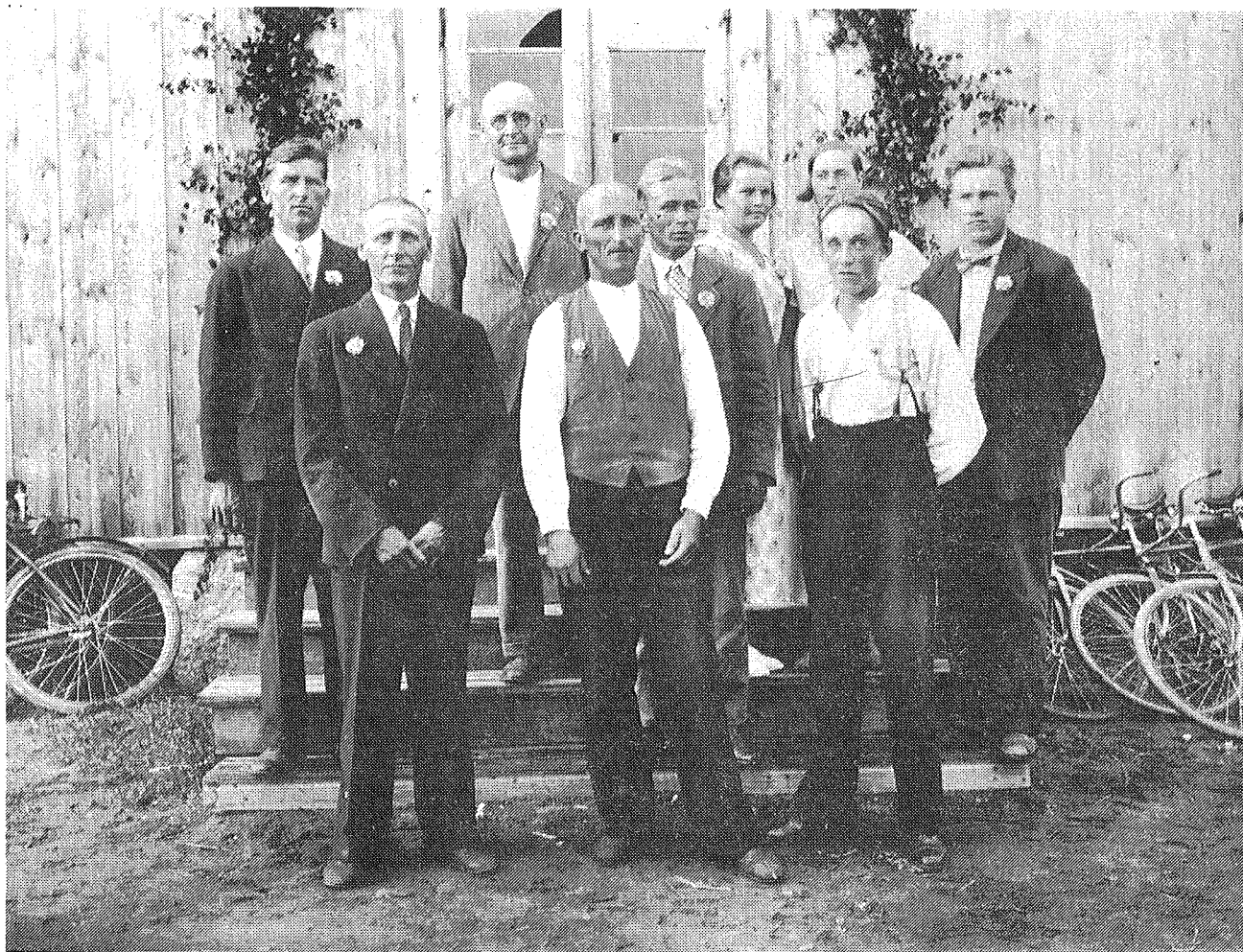
Karjalan Liiton **hiihtomestaruuskilpailut** pidetään lauantaina 19. 2. 83 Imatralla Ukonniemen kuplahallin maastossa klo 12.00.

Sarjat ja matkat: ty. ja po. 12—14 v. 3 km, ty. ja po. 16 v. 5 km, ty. 18 v. 5 km, yl. naiset ja 35 v. naiset 5 km, po. 18 v. 10 km, po. 20 v., miehet yl. ja 35 v. 15 km, miehet 40 ja 45 v. 10 km, miehet 50, 55, 60 ja 65 v. 5 km.

Ilmoittautumiset: Seppo Soikkeli Terästehdas B 108, C 14, 55610 Imatra 61, 11. 2. 83 mennessä puh. 954/64881. **Osanotto-maksu** 15 mk/kilp. Vuoksen Säästöpankki Imatra, Imatran seudun Karjalaisten tilille n:o 412211-47926 seuroittain. Osanottomaksut viikkoa ennen kilpailua pankkiin. Jälki-ilmoittautumiset kilpailupaikalla klo 11.00 mennessä. Jälki-ilmoittautuneilta peritään 25 mk/kilp. Yhteyshenkilö ja tiedustelut: Tapio Siira puh. 954/37319. **TERVETULOA.**

Karjalan Liiton **maastojuoksumestaruuskilpailut** juostaan lauantaina 14. 5. 83 Pirkkolassa Helsingissä. Liiton **suunnistusmestaruuskilpailut** pidetään poikkeuksellisesti, yhteensattumista johtuen jo elokuun 14 p:nä Joutsenossa. Yksityiskohtaiset tiedot myöhemmin.

Seuratoimintaa Vilakkalassa

Vilakkalan työväen yhdistyksen johtokunta talonsa rapuilla v. 1933.

Vilakkalassa toimi useita seuroja, joista mainittakoon Marttayhdistys, jonka toiminta keskittyi erilaisen kurssien järjestämiseen.

Oli myös Nuorisoseura ja Työväen yhdistys. Seurojen toiminta oli vilkasta, vaikka kummallakaan ei ollut vielä taloa, niin iltamia järjestettiin kesällä "saraimissa" ja talvella suuremmissa tuvissa. Oli urheilu- ja hiihtokilpailuja.

Kumminkin seuran saatua talon omistukseensa niin tahti vain kiihtyi. Nuorisoseuran talo rakennettiin Kenahonmälle ja työväen talo Sattikalaan. Mutalampi oli talojen välissä.

Nuorisoseuralla oli isolaulukuo-

ro, hyvät näyttelijät ja ohjelman-suorittajat. Kaikin puolin hyvät voimat iltamien järjestämistä ajatellen. Lisäksi heillä oli voimistelu-joukkue, jossa minäkin olin nuorena mukana harjoituksissa, mutta jouduin jostain syystä pois joukosta ja niin aloin kulkea työväenyhdistyksen riennoissa mukana. Ja niistä aion tässä kertoilla:

Yhdistyksellä oli tilava kesäkäyttöinen talo omalla 80 aarin tontilla. Toiminta oli vilkasta. Oli hyvät näyttelijät ja ohjelmansuorittajat. Soittajat omasta takaa. Kulissien tekijä ja maalari. Vierailimme useissa lähikylissä, kävimme Pyhäjärven puolellakin.

Näyttelijät esittivät pienempien näytelmien lisäksi jopa kokoillan näytelmiä ja saivat yleisöltä hyvät arvostelut.

Naapuripitäjissä esitetyistä vierailuista ei seuran kassa paljon kartunut, mutta ei vähentynytäkään, sillä jos tappion puolelle meni, niin menot maksettiin miehissä.

Näyttelijämme esittivät kerran tilaustyönä pienen näytelmän Kiviniemen työväentalolla Ala-Vuoksen osuusliikkeen juhlassa ja toisen näytelmän saman liikkeen juhlassa oman kylän Nuorisoseuran talossa.

Kerran saimme vierailukutsun Sortalahteen. Kutsuja oli räätälimestari Pekka Hinkkanen, joka te-

ki siellä räätäliä kotonaan kahden poikansa avustamana.

En tiedä, oliko tämä Pekka Hinkkanen Vilakkalan Hinkkasia, mutta vaimo hänellä piti tietojeni mukaan olla Vilakkalasta. Siksi hän tiesikin kaikki keskeiset paikat Vilakkalasta, joista hän mainitsi avauspuheessaan, kun esitteli vierailijat yleisölle. Toinen näistä Pekan pojista myöhemmin oli räätälinä Kiviniemessä, ajoittain ehkä molemmat, ja lähtivät evakkoon sakkolalaisina.

Harjoittelimme ohjelman valmiiksi ja näytelmänä oli "Juhannustulilla". Talo oli tilattu Metsäpirtin Saaroisista, jonne lähdimme vierailulle.

Oli kaunis syksyinen sunnuntai. Hevosmiehet lähtivät aikaisemmin ja pääsivät onnellisesti Taipaleen lossilla yli. Kun pyörämiehet myöhemmin tulivat paikalle ei lossia ollutkaan! Täytyi mennä veneellä yli. Joku jo mennessä ennusteli: "Teä ei hyvyä tiije!"

Lossista oli pidikkeet lauenneet ja virta oli lähtenyt viemään sitä Laatokalle! Linnankankaan luona, kun joki tekee mutkan, niin tähän olivat saaneet ohjattua sen lossin rantaan, ettei mennyt aivan Laatokalle "Paskaluotoon". Paikkakunnalla tällä nimellä tunnettu paikka sijaitsi Taipaleenjoen suussa Laatokalla, johon sen piti muodostua silloin kun Taipaleenjokikin. Siis joen siihen kuljettamasta maa-aineksista.

— — —

Iltamat lähtivät hyvin alkuun ja yleisöä oli tupa täynnä. Päästiin jo näytelmään saakka ja niin pitkälle, että reppurin osaa esittävä näyttelijä tuli esiin punainen paita päällä ja vitsamainen keppi kädessä.

Salissa alettiin viheltää ja tömistää jalkoja. Huudettiin: "Pois paita päältä!" Ja noin kymmenen rajaseudun karkaisemaa miestä ryntäsi lavalle. Ensimmäisen miehen nousua näyttämölle niin löi "Reppuri"

häntä kepillä päähän. Mutta heikko vitsa ei estänyt tulijoita ja kaikki kävivät "Reppuriin" käsiksi. Toiset näyttelijät yrittivät estellä, mutta ylivoima oli suuri. Pienellä näyttämöllä oli liian paljon esiintyjä ja liikkuminenkin oli tavallista vilkkaampaa.

Niinpä näytelmärakennelmat menivät sekaisin ja kulissee kaatui ja särkyi. Koko näyttämö oli kohta kuin kovan myrskyn jäljiltä. Kun suuri miesjoukko kerran panivat parastaan, oikein voiman tunnossa!

Sitten paukahti taskuaseen ääni miesjoukossa. Ja samaan aikaan alkoivat ylimääräiset poistua näyttämöltä. Vain yksi mies jäi seisomaan näyttämön reunalle, katse saliin päin. Mies oli tunnettu minulle ja siksi menin häntä moittimaan moimesta menettelystä. Hän kuunteli aikansa mitään puhumatta ja poistui näyttämöltä salin kautta eteiseen, jossa kaatui. Näyttämöllä ammutun aseensa luoti oli osunut häneen ja se oli miehen meno.

Yleisö oli katsellut näytelmän loppukohtausta rauhallisesti, vaikka meno olikin hurjan tuntuista ja sekavaa, eikä taputuksia kuulunut kun esitys keskeytyi... Näytelmää ei voitu jatkaa, kun näyttämö oli sekaisin, eikä Reppurilla ollut paikkaa... Siirrettiin penkit kasaan ja alettiin tanssia.

Ilmapiiiri oli kumminkin niin kiireä, että täytyi muutaman kappaleen jälkeen lopettaa koko illamat.

Nyt alkoi yleisö vaatia rahoja takaisin! Silloin lipun myyjät lähtivät karkuun talon taakse pimeyteen, muutama mies perässä... Pienen etumatkan ja pimeän turvin he onnistuivat piilottamaan kassalippaan risukan alle ja palailivat eri suunnilta takaisin talolle.

Rahalipas haettiin myöhemmin, että jäi vähän vaivan palkkaa. Yleisö parveili pitkään pihalla ennen poistumistaan.

"Mitä pahaa myö lie heil tehty, ko joukosta kuulu uhkauksii: Anne-taan niille pois mäs selkää!"

Hevosmiehet kokosivat siksi sopivaa kokoa olevia kiviä kieseihinsä "aseiksi" ja saivat vielä muutamia Koselan kylän pyörämiehiä turvaseen. Menomatka oli kumminkin turvallinen ja lossi paikallaan, että pääsivät joen yli. Pyörämiehet jäivät yöksi kylään.

Tämän rähinän loppuselvittely oli aikanaan esillä Metsäpirtin käräjillä. Olin siellä syyttäjän todistajana. Osaltamme juttu päättyi niin, että Reppurin osan esittäjä sai sakkoa 150 mk kepillä lyömisestä. Siksi täytyi taas laittaa hattu kiertämään, että saatiin tuo rahasumma kokoon.

Kun poliisi aikanaan saapui perimään sakkoo, ei hän alkuun meinannut käydä rahoja laskemaan, kun ne olivat kaikki pientä rahaa. Epäili mielenosoitukseksi? Taisihan se sitäkin olla, vaikka viaton mies joutuikin sen kohteeksi.

Myöhemmin olin Karjalan Liiton kesäjuhilla Nurmeksessa, jossa paikallinen näytelmäkerho esitti eräällä koululla lauantai-iltana kyseessä olevan näytelmän, jota kävin katsomassa.

Näytelmä esitettiin hyvin ja reippaasti. Ero oli siinä, että Reppuri saapui sivuovesta ja kulki näyttämölle yleisön välistä poikki salin, nousten sitten vasta näyttämölle. Siinä olisi ollut hyvä tilaisuus repiä paita pois päältä, kun ei ollut keppiäkään.

Kukaan ei kumminkaan kajonnut ja niin saatiin katsoa näytelmää onnellisesti loppuun.

Ajat ovat muuttuneet ja ihmiset sen mukana siitä ajasta kun käytiin Saaroisissa 1930-luvulla.

Kalervo Viskari

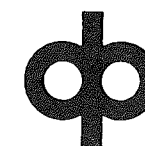
**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

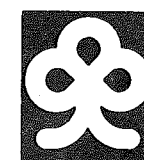
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI
RAASKAN SÄHKÖLIKE
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739 541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoa — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1983 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin 931-
734843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.